

ISSN:1306-3111
e-Journal of New World Sciences Academy
2007, Volume: 2, Number: 4
Article Number: C0027

SOCIAL SCIENCES
SOCIOLOGY

Received: May 2007
Accepted: October 2007
© 2007 www.newwsa.com

Mehmet Karaca
University of Fırat
mkaraca@firat.edu.tr
Elazığ-Türkiye

İNTERNET GENÇLİĞİ: YENİ BİR GENÇLİK TİPLEMESİ DENEMESİ

ÖZET

Sanal dünya, sanal cemaat, sanal ilişkiler derken; internetin hayatımızı her yönden kuşatmaya başladığına tanık olmaktadır. Siber uzayda yeni bir dünya kurulmakta ve bu dünya, hem vatandaşlarının kimlik ve kültürlerini, hem de kendisini görünür kılacak üniteleri üretmeye devam etmektedir. Bu dünya, içinde bedensel olarak bulunma ve sürekli yaşama imkanı olmayan, bedensiz ve kimliksiz sakinlerinin her gün birkaç kez girip çıktıkları ütopya türü bir alandır. Çeşitli yönlerden sorgulanmakta olan, oldukça eğlenceli bu siberyanın en geniş müdavim kitlesini gençler oluşturmakta ve bu gençler artık "internet gençliği" olarak adlandırılmaktadır. Bu çalışmada, bir internet gençliği profilinin imkanı araştırılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Sanal Alem, Sanal İlişki, Gençlik, İnternet Gençliği

THE YOUTH OF THE INTERNET: AN ESSAY ON A NEW TYPECASTING OF THE YOUTH

ABSTRACT

Just then virtual world, virtual community, virtual relationship; we have witnessed internet to begin to surround our life from everywhere. A new world has been formed in the cyber space and this world has continued to produce both identities and cultures of its citizens and units which would make it apparent. This world is a utopian kind place that there is no possibility to be found bodily and to live continuously in it and that its residents without body and identity visit it everyday. The young make up greatest visitors group of this quite funny cyber world being interrogated from various aspects and this young are now named as "the youth of the internet". In this study it is investigated a possibility of a profile of the youth of the internet.

Keywords: Internet, Virtual World, Virtual Relationship, The Youth, The Youth of the Internet

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Bireylerin topluma tam anlamıyla katılmak için şekillenmelerinin, yani sosyalleşmenin en önemli safhalarından birini gençlik dönemi oluşturmaktadır. Herhangi bir toplumda dünyaya gözlerini açan bireyler, dünyaya geldikleri andan itibaren aile ve eğitim kurumları vasıtası ile kazandıkları eğitim ve değerlerle kişilik kazanıp toplumsal birer varlık haline gelmekte, daha sonra sahip oldukları kişilikle toplumun devamına hizmet etmektedirler. Bununla birlikte, istenen ya da istenmeyen yönde toplumun değişmesine de etki edebilmektedirler. Ortaya çıkan ve toplumsal değişmelere yol açan yeniliklerin çoğunun taşıyıcısı ve yaygınlaşmasında etkin rol oynayan genç nesiller olmaktadır. Dolayısıyla genç kuşaklar, toplumların gelecekte alacağı görünümünün belirlenmesinde de çok önemli bir rol oynarlar.

Pek çok maddi kültür ürünü olduğu gibi internet teknolojisinin de taşınmasında ve yaygınlık kazanmasında genç kuşaklar oldukça önemli bir rol üstlenmektedirler. Yapılan araştırmaların çoğu internetin, daha çok genç, erkek ve eğitimli kişiler tarafından kullanıldığını ortaya koymuştur. Durum bu olunca, internetin şu anda mevcut olan ve gelecekte meydana gelmesi muhtemel sosyal etkilerinin neler olduğunu anlamak için öncelikle gençlerin hayatında nasıl bir yer edindiğini tespit etme ihtiyacı doğmaktadır. Bunun için, "internet gençliği" olarak adlandırılacak bir gençlik profilinin mümkün olup olmadığını araştırmakta yarar bulunmaktadır. Bu çalışma böyle bir düşünceden hareketle ortaya çıkmıştır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICATION)

İnternet gençliği tiplemesinin yapılmaya çalışıldığı bu çalışmanın genel amacı, gençlerin günlük yaşamlarında, onların sosyalleşme, kimlik, eğitim, aile ve dış sosyal çevreyle olan ilişkilerinde, internetin yerini ve rolünü anlamaktır. İnternet mekanlarının ve onun sanal evreninin, gençlerin dünyasında kapladığı yerin tespiti ayrıca amaçlanmıştır.

Bu doğrultuda, internet teknolojisinin gençler tarafından hangi amaçlarla kullanıldığı, yaşantılarına neler kattığı, kişiliklerini ve sosyal yaşantılarını nasıl etkilediği, ne tür olumsuzluklara yol açtığı, gelişimlerini ve ilişkilerini nasıl etkilediği, gençlerin internette beklenenlerinin neler olduğu vb gibi sorulara özellikle cevap aranmıştır.

3. METODOLOJİ (METHODOLOGY)

Sosyolojik analiz niteliğindeki bu çalışma, Elazığ ilinde bir doktora tezi (Karaca, 2007) için gerçekleştirilen çalışmanın verilerinden derlenmiştir. Söz konusu araştırma, lise öğrencilerinden oluşan 408 kişiye 51 sorudan oluşan bir anketin uygulanması ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, sözü geçen araştırma kapsamındaki öğrencilerden, sadece internet kullananlara ait veriler değerlendirilmeye alınmıştır. Ele alınan internet kullanıcıları, 235'i erkek; 121'i kadın olmak üzere 356 kişiden oluşmaktadır. Eldeki veriler, tablolara yer verilmeksizin ve ayrıntılardan kaçınılarak kısa ve öz yorumlar eşliğinde sunulmaya çalışılmıştır.

3.1. Gençlik (The Youth)

Kaynaklarda genç ve gençlik kavramlarını tam olarak karşılayan genel-geçer bir tanımlama bulunmamakla birlikte bu konuda açıklayıcı olabilecek birtakım tanımlar bulunmaktadır. Gençlik kavramı tanımlanmaya çalışılırken genel olarak, biyolojik, psikolojik, demografik, sosyal psikolojik ve felsefi yaklaşımlarla hareket edilmekte ve böylece farklı tanımlamalara gidilmektedir. Her şeyden

önce gençlik, hayat bütünlüğü içinde belirli bir çağ, bir dönem olarak ele alınmaktadır. Aktivite, enerji, hırs, başarıma arzusu, farklı ilgi ve değerler gibi özellikleri nedeni ile gençlik, her toplum ve her çağda önemli bir potansiyel olarak kabul edilmiştir. Çocukluk ve olgunluk çağları arasında yer alan ve gençlik olarak adlandırılan dönemin, biyolojik birtakım değişmelerle başladığı ve o döneme özgü toplumsallaşma kalıpları ile geliştiği bilinmektedir. Demografik açıdan yapılan gençlik tanımı, çağ nüfusunun alt-üst yaş sınırlarına, bir ülkedeki gelişmelere ve uluslar arası tanımlara uygun olarak değişiklik göstermektedir. Genç; buluşa erme ile birlikte başlayan birtakım fizyolojik ve biyolojik değişmeleri içeren, bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan bir yaş dönemi ve bu dönemin tüm özelliklerini gösteren kişi olarak tanımlanmıştır (Doğan, 2000:378-379).

Gençlik dönemi, bedensel, ruhsal ve sosyal gelişme ve kişilik oluşumunda oldukça önemli bir dönemi kapsamaktadır. Bunun için gençlik konusunda tek bir tanım yapmak güçleşmektedir (Bayhan, 1997:207). Bu durum, yaş açısından gençlik tanımı yapılırken de karşımıza çıkmaktadır. Bazı yayınlarda, "öğrenim yapan, hayatını kazanmak için çalışmayan, kendine ait bir konutu bulunmayan kişi" gibi tanımlar önerilen gençlik, "15-25 yaş arasındakilerden oluşan bir yaş grubu" olarak da tanımlanmıştır (Kışlalı, 1974:15; Bayhan, 2002:16).

Kısaca ifade edilecek olursa, gençlik kavramı ile anlatılmak istenen daha çok, sosyalleşme ve eğitim süreci devam eden, biyolojik gelişimini tam olarak tamamlayamamış, çoğunlukla kendi geçimini sağlayamayan, çocukluk ile yetişkinlik safhaları arasında yer alan yaş dilimlerindeki nüfus kesiminin işgal ettiği sosyal statü olmaktadır.

Kimi kaynaklara göre sosyolojide gençlik, biyolojik bakımdan genç olma durumunu yansıtmaktan ziyade, atfedilmiş bir statü ya da toplumsal düzeyde kurgulanmış bir adlandırma olarak düşünülen bir terim olarak ifade edilmektedir (Marshall, 1999:264).

Genç, iletişim kurduğu kişi ve kaynakların özelliklerine göre giyinmesini, oturmasını, yürümesini, çalışmasını, amaçlarını, inançlarını, dünya görüşünü ve düşüncelerini etkileyen iletiler alır. Bu iletilerden, özdeşleşme sürecinde genç tarafından benimsenenlerin onun kimliğini ve kişiliğini oluşturur (Köknal, 1997:261-268).

3.2. İnternet Gençliği (The Youth of the Internet)

İnternet gençliği kavramı daha çok bir statü ya da bir alt kültürü çağrıştırdığından, gençlik alt kültürünü ve bundan hareketle "internet gençliği" ile kastedilenin ne olduğunu açıklığa kavuşturma gereği bulunmaktadır. Bilindiği gibi birçok toplumda özellikle hızlı değişme ve dönüşümlerin yaşandığı dönemlerde, topluma tam uyum sağlayamama ya da değişime yetişkinlerden daha istekli ve daha çok hazır olma gibi nedenlerle gençler arasında, toplumun değer ve normlarını yansıtmayan hatta zaman zaman toplumsal yapıya ters düşecek tarzda bir yapılanma ortaya çıkmaktadır. Bu şekilde ortaya çıkan çok çeşitli gençlik gruplarının yansıttıkları, kendilerine özgü ve toplumsal dokudan farklılaşan ortak tavır ve davranışlar, toplumbilimciler tarafından gençlik alt kültürü olarak adlandırılır.

Toplum içinde biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan kendi özellikleri ile bir kitle meydana getiren gençler, aynı zamanda bir gençlik kültürü de oluşturmaktadırlar. Gençlik kültürü, ergenlikle yetişkinlik arasında bir orta duraktır; bu aşamada genç kendi statüsünü öğrenir. Gençlik kültürünün değerleri toplumun değerleriyle uyum içinde olduğu ölçüde gelecekteki hayata hazırlık olarak düşünülebilir. Ancak bu değerler toplumun değerleri ile çatışırsa uyumsuzluğa neden olabilirler. Bu uyumsuzluk anomi ve yabancılaşmanın göstergesidir (Rogers, 1987:295; Bayhan, 1997:228).

Toplumun genel dokusundan farklı yönleri bulunan grupsal her hareketin bir çeşit alt kültür olarak tanımlanması mümkündür. Azınlıklar, göçmenler, çeşitli gençlik grupları ilk akla gelen örneklerdir. Alt kültürler, üst kültürü yansıtan toplumsal norm ve ilişkilerin dışında kendi toplumsal normlarıyla yaşamakta, toplumun genelinden farklı ve kendine özgü bir ahlak ve iletişim biçimini benimsemekte, barınma, eğlenme tarzı ve sanatsal faaliyetleri ile bireysel tepki ve ifade biçimlerini grupsal söyleme dönüştürmektedir. Yani alt kültür, grup kültürünün egemen kültürden farklı olduğunu ifade eder (Doğan, 2000:108).

Tanımlanan şekli ile gençlik alt kültürlerine ülkemizde de rastlanabilmektedir. Bunlar, daha çok tepkisel olarak ortaya çıktıklarından genellikle süreklilikten yoksun, kalıcılık özelliği olmayan, dönemsel olarak ortaya çıkan bir görünüm arz etmektedirler. Yakın tarihe göz atıldığında, Türkiye'de farklı dönemlerde farklı özellikler sergileyen gençlik kuşaklarının ortaya çıktığı görülecektir; 50'lerde Rock'n Roll Gençliği, 60'larda Çiçek Çocukları, 70'lerde Devrimci Gençlik, 80'lerde Yuppie Gençlik, 90'larda Kayıp Kuşak gibi (Doğan, 2000:393-394).

Kültürler, genelde değişim sığınağı geniş, esnek toplumsal yapılarda ortaya çıkarlar. Sanayileşmiş, kentleşmiş, bilgi ve kültürel heterojenliğe sahip, hareketli, parçalı sosyal yapılarda kişilerin kendilerini farklılaştırıcı yanlarıyla öne çıkmaları, bu şekilde kabul görme istemleri artar (Aytaç, 2002:160).

Kendini yeniden tanımlamaya çalışan gençlik kültürünün önemli özelliklerinden biri, düzenli olmaya ve planlamaya karşı oluşudur. Alt kültürler, toplumun kültüründen farklı ve soyut oldukları için topluma yabancılaşmışlardır. Gençlik alt-kültürleri marjinal ve geçici oldukları oranda, toplumsal sistemi tehdit etmezler ancak, süreklilik kazandıklarında toplum için tehlike oluşturabilirler (Bayhan, 1997:229-233).

Farklı bir toplumsal ilişkiler sistemi olarak alt kültürler, ait oldukları toplumun toplumsallaştırma normlarının ve ilişkilerinin dışında, kendi toplumsal normlarıyla yaşayıp bireysel tepki ve ifade biçimlerini grupsal söyleme dönüştürmektedirler. Ancak her alt kültürün topluma karşı çıkan bir söyleme sahip olduğu zannedilmemelidir. Çatışmacı alt kültürlerle karşılık, toplum ile bir ölçüde uyum içinde olan alt kültürler de bulunmaktadır. Çatışan ve uyum içinde olan örnekleriyle alt kültürler hemen her toplum için vazgeçilmez yapı unsurlarıdır. Birbiriyle zorunlu etkileşimin getirdiği çatışma ve uyum topluma belirli bir istikrar içinde gerekli olan dinamizmi de kazandırmaktadır (Doğan, 1994:2-9).

Gençlik, toplumsal değişmeden etkilenen kesimlerin başında gelmektedir. Teknolojinin günlük hayata getirdiği yeni standartlar karşısında toplumun aynı hızla yeni değerler üretmemesinin ortaya çıkardığı boşluğun toplumsal etkileri en çok gençler üzerinde hissedilmektedir. Kitle iletişim araçlarının dünyanın dört bir yanından aktardığı yeni mesajlar kendi sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik kulvarında sıkışıp kalan genci zengin kültür ortamlarıyla mukayeseye yöneltmektedir. Geçiş halindeki toplumlarda çeşitli nedenlerle kuşaklar arasında meydana gelen kopuklukların gençleri yeni arayışlara yönelttiği de bir gerçektir. Bu sebeple gençlik alt kültürlerinin, kişisel ve toplumsal kimlik arayışının zorladığı bir tür sığınak işlevi görmekte olduğu düşünülmektedir.

Çok hızlı bir şekilde gelişerek yaygınlaşmaya devam eden internet, toplumları ve kültürleri dönüştürmeye devam etmekte, yeni kavram ve olgular üretmekte ve internet gençliği alt kültürünün oluşmasına da zemin hazırlamaktadır.

İnternet gençliği, yoğun biçimde bilgisayar ve internet kullanabilen, internette oyun oynayan, sohbet eden, sanal topluluklara katılan, elektronik olarak haberleşme, bilişim ve iletişim etkinliklerinde bulunan, internet ortamlarında sosyalleşen genç bireylerden oluşan kitle olarak tanımlanabilir.

İnternet gençliği olarak adlandırılan gençler, günlük hayatını sürdürürken sanal mekanlara sıkça girip çıkan, internet ve onunla ilgili olguların gündelik faaliyetleri arasında önemli bir yere sahip olduğu, sanal dünya gezginleri olarak da ifade edilebilirler. Bu gençlerin sanal ilişkileri artarken, gerçek ilişkilerinin zayıfladığı, giderek gerçekliği kaybetme, toplum dışına itilme ve yalnızlaşma riski ile karşı karşıya oldukları da düşünülmektedir.

Çoğunluğu itibarıyla eğitim sürecinden geçmekte olan bu kitlenin, daha çok bilgiye daha kolay ve oldukça kısa zamanda ulaşarak bilgilerini artırma şansına sahip olduğu; yaşam boyu öğrenme fırsatı ile merak ettiği ya da ilgi duyduğu her konuda bilgi açlığını giderebileceği düşünülebilir. Bununla birlikte, ulaştığı bilginin doğruluğunun çoğu kez şüpheli olduğu, bu nedenle yanlış bilgilenebileceği ve sağlıksız bir eğitim alarak eksik donanıma sahip olabileceği endişesi de gündeme gelebilir.

Odabaşı (2002:6)'nın internet kullanan çocuklar için dile getirdiği gibi, internet günümüz gençliğinin yaşamında önemli bir yer edinmiştir. Televizyon izleyicisi genç, seyirci pozisyonunda etkilenmeye hazır pasif bir nesne konumunda iken; internet gençliği aktif bir katılımcı, siber oyuncu konumuna gelmiştir. Çünkü olayın içine bir de etkileşim eklenmiştir.

İnternet gençliğinin sosyalleşmesinde, kişilik ve kimlik kazanmasında, içinde yaşadığı sosyal çevredeki ilişki, etkileşim ve iletişim örüntüleri kadar sanal dünyada kurduğu iletişim ve giriştiği etkileşimin de etkili olacağı rahatlıkla öngörülebilir. Kısaca internet gençliği, kimlik ve kişilik kazanma sürecinde deneyim kazanma, entelektüel birikime ulaşma, tutum ve karakter geliştirme ve geleceğe hazırlanmada internetten oldukça yararlanacak/etkilenecektir. Bu etkilenme, olumlu yönlerden olabileceği gibi, olumsuz tarzda da gerçekleşebilir. Çünkü internet gençliği, sanal dünyada oldukça savunmasız ve her türlü etkiye açık bir pozisyonda bulunmaktadır.

İnternet gençliğinin sahip olduğu başlıca avantajlar; internetin bilgi ve eğitim amaçlı kullanımı sayesinde yaşam boyu öğrenimi kolayca gerçekleştirebilmek, fikir ve bilgi alış verişini hızlandırmak, üretkenlik ve verimliliği arttırmak ve iletişimi kolaylaştırmak şeklinde sıralanabilir (bkz. Odabaşı, 2002:8).

Kendini ifade etme çabası, kimlik ve aidiyet arayışı içinde olan internet gençliğinin, dil ve kültür yozlaşması, kimlik ve değer erozyonu gibi problemlerle karşı karşıya olduğu da düşünülmektedir. Ancak her şeye rağmen, sahip oldukları bilgisayar okuryazarlığı kalitesi, bilinç düzeyi ve kendilerine sunulan imkanlar arttırıldığı takdirde internet gençliği geleceğin toplumunda çok önemli şeyler vaat edebilir.

En önemli problemlerinden birinin yetişkinler tarafından yeterince anlaşılacak ve seslerini yeterince duyuramamak olduğunu sıkça dile getiren gençler, internet sayesinde bu problemlerin üstesinden de büyük ölçüde gelebilirler. Zira internet, demokratik amaçlara hizmet etmeye uygun yapısıyla her kesimden insan için olduğu gibi, gençlik için de oldukça iyi bir kendini ifade etme, sesini duyurma ve kendini gerçekleştirme platformu hüviyetindedir. Bu ortamda, patolojik kişilik özelliklerinin ve aykırı fikirlerin sergilenmesi mümkün olduğu gibi, anlamlı ve amaçlı tepkilerin ortaya konması, her türlü haklı talebin dile getirilmesi ya da kimlik

inşasına dönük girişimlerin desteklenmesi de söz konusu olabilmektedir.

Kısaca internet gençliği, her türlü düşünce, amaç ve taleplerini sanal platforma taşıma ve oradan sesini yetişkinlere, siyasilere ve hatta dünyaya duyurabilme şansına sahip bulunmaktadır. Her ne kadar günümüzde internet, gençlik tarafından daha çok bir oyun ve eğlence aracı olarak kullanılmakta ise de gelecekte onu daha amaçlı ve işlevsel biçimde kullanabilecek gençlerin elinde bir bilim, kültür ve demokrasi alanı olabilir.

Bugün internet gençliği, sanal ortamda çok değişik imkanlardan yararlandığı gibi, bu hayali dünyada hiç tanımadığı insanlarla mahrem duygular ve kişisel bilgiler dahil olmak üzere pek çok şeyi de paylaşmaktadır.

Psikolog Artır'a göre, kişinin en yakınları, ailesi ve arkadaşları dururken duygu ve düşüncelerini hiç tanımadığı kişilerle paylaşmaya ihtiyaç duymasının başlıca nedenleri şunlardır: Yalnızlık duygusu ve kendisiyle ilgilenen, ona zaman ayıran yakınlarının olmaması. Boş vakti olduğu halde bir gayesinin olmaması, kitap okumaması ve bir sanatla meşgul olmaması. Arkadaşlarının olmaması. Yakın kişilerin eleştirilerinden ve yanlış anlamalarından endişe edip düşüncelerini onlarla paylaşmak istemeyip tanımadığı kişilerle, kendisiyle aynı fikir, duygu ve düşüncede olduğunu, ortak noktalara sahip olduğunu düşündüğü kişilerle bu ihtiyacını gidermeye çalışması (Artır, 2006).

Sayılan özellikler, günümüz gençliğinin genel durumunu yansıttıkları gibi, aynı zamanda internet gençliğinin sanal aleme taşınmasının temel nedenlerini ortaya koyacak ve söz konusu kitleyi karakterize etmemize imkan sağlayabilecek nitelikte görünmektedir. Bu açıklamalardan hareketle, internet gençliğinin temel özelliklerine dair şu yorumlar yapılabilir:

Ergenlik çağına has problemler ve kuşak çatışması gibi nedenlerle aileyle paylaşacak fazla bir şeyin kalmaması, arkadaşlık kurmada güçlük çekme ve içe kapanıklık gibi sebeplerle kendilerini yalnız hisseden ve bu yalnızlıklarını sosyal hayat içerisinde gidermekte güçlük çeken gençler rahat bir şekilde internete bağımlı hale gelebilirler. Çünkü sanal dünyada, yalnızlıklarını giderecek ya da yalnız olmadıkları hissini uyandıracak oldukça fazla unsur bulunmaktadır. Dolayısıyla, kendisiyle ilgilenilmediği, ona zaman ayıracak kimsenin bulunmadığı inancına sahip olan ve kendini yalnız hisseden pek çok birey gibi, yalnızlığını dindirmek isteyen internet gençliği de bulduğu her fırsatta soluğu sanal dünyada almaktadır. Ancak yalnızlık hissetsin ya da etmesin internete bağımlı hale gelen bireyler bir müddet sonra gerçek hayattan iyice kopabilir ve büsbütün yalnız hale gelebilirler. Bu durumda, yalnızlaşmanın getireceği yabancılaşma ve toplum dışında kalma ise kaçınılmaz olmaktadır.

Boş zaman etkinlikleri günümüzün en önemli konuları arasında yer almakla birlikte, özellikle çarpık kentleşme sonucu sıkışan ve daralan kent mekanı nedeniyle bu tür etkinlikleri gerçekleştirecek alanlar her geçen gün biraz daha azalmakta ve ticarileşmektedir. Bu durum, gençlerin okuldan ve zorunlu ihtiyaçların karşılanmasından artan zamanlarını değerlendirme imkanlarını sınırlandırmaktadır. Öte taraftan haz ve eğlenceyi yücelten medya ve popüler kültür de gençlerin hayata anlam kazandıracak etkinliklerden uzaklaşmalarını netice vermektedir. Eğitim kurumlarının da gençlere yeterince ufuk ve ideal kazandıramaması ve geleceğe dair beklentilerinin karşılanmayacağı endişesi gençleri büsbütün gayesiz hale getirmektedir. Dolayısıyla, belirli bir gayesi, ideali ve zamanını dolduracak anlamlı bir işi olmayan gençlik sıkıntından kurtulmak için oyalanacak oyun-eğlence türünden etkinliklere yönelecektir. İnternet

ortamı, bünyesinde barındırdığı bu türden sayısız öge ile internet gençliğini kendine çekmektedir.

Günümüz gençliğinin bir özelliği de fazla kitap okumaması ve sosyo-kültürel etkinliklere pek rağbet etmemesidir. İnternet gençliğinin de kitap, kütüphane ve okuma ile çok içli dışlı olduğu söylenemez. Bu ise, gelişim ve eğitim sürecinin önemli çağlarında olan genç kitlenin geleceği adına olumsuz sonuçlar doğurabilecek bir durumdur. İnternete fazla zaman ayrılması suretiyle kitap okumanın ihmal edilmesi okul çağındaki gençler için problemleri bir durum oluşturmaktadır. Zira bilişim toplumunun temel unsurlarından olan internetin, önemli katkılarına rağmen kitabın gerekliliğini ortadan kaldıracığı söylenemez.

İnternet gençliğinin, internet kullanımı nedeniyle kütüphaneye daha az gitmeye başladığı gözlenmektedir. Bu durum üzerinde, internet ortamında öğrencilere yönelik malzeme sunan ödev sitelerinin ve sanal kütüphanelerin etkili olduğu söylenebilir. Okul çağındaki gençlerin önemli bir kısmının kütüphaneleri sadece ödevleri ile ilgili yazılı malzemelere ulaşmak amacıyla kullandıkları bilinmektedir. Ancak ödev amacıyla da olsa kütüphaneleri ziyaret eden gençlerin, entelektüel birikim sağlayacak yayınlara ulaşmaları mümkün olabilmektedir. Aynı amaçla internete müracaat edilmesi durumunda ise istenmeyen yazılı ya da görsel içerik ile karşılaşılabilir gibi doğruluğu şüpheli bilgi yığınlarıyla karşılaşılması da söz konusu olabilmektedir.

Gençliğin topluma uyumu, geleceğe hazırlanması ve kimliğini bulup kendini ifade edebilmesinde sosyo-kültürel etkinliklere katılım oldukça önemli bir işlev görmektedir. Genel olarak öne çıkan sosyal ve kültürel etkinlikler arasında, konferans, panel, sergi vs.ye katılma, sinemaya gitme, günlük gazeteleri takip etme ve kitap dergi okuma gibi etkinlikler sayılabilir. Tercih edilen etkinlik türü ve katılım düzeyi, katılımcıların sosyal ve kültürel yapıları hakkında da fikir verici olabilmektedir. Oysa internet gençliğinin sosyo-kültürel etkinliklere katılımının çok iyi bir düzeyde olduğu söylenemez.

Sosyal çevrelerinde yer alan yakınlar ve arkadaşlarla içli dışlı olmak yerine, internet ortamındaki tanımadığı kişilerle sohbet ihtiyacını gidermeye çalışma da internet gençliğinin özellikleri arasında sayılabilir. İnternet gençliğinin internet kullanım amaçlarının başında sanal sohbete katılmanın geldiği bu konuda yapılan birçok araştırma ile ortaya konulmuştur (bkz. Ayaz, 2001; Çelik, 2000; Gürkan, 2002; Yıldız, 2005; Yıldız ve Bölükbaş, 2003a).

Yüz yüze olmayan iletişimde duygularını daha rahat ifade edebilmenin cazibesi, yakın çevreleri ile iletişimde zorluk çeken bireyleri monitör başına çekmektedir. Bunun için, internet gençliği pek çok problemi de beraberinde getirmesine rağmen her geçen gün sanal sohbete daha çok rağbet etmekte ve duygu, düşünce ve problemlerini yakınlarına açmak yerine sanal ortamdaki tanımadıkları kişilerle paylaşmayı tercih etmektedir. Gerçek hayatta arkadaşlıklar kurmakta zorlanan veya özellikle karşı cinsten arkadaşlarla birlikte olmanın toplum ve aileye hoş karşılanmaması nedeniyle problem yaşayan gençler sanal ilişkilere yönelmekte ve sanal ilişkiler her geçen gün internet gençliğinin gerçek sosyal ilişkilerinin yerini almaktadır. Bu yolla gerçek hayatta da sürdürülen arkadaşlıkların kurulmasına ya da internet evlilikleri gibi ilişkilere şahit olunmakla birlikte, sanal ilişkiler sonucu dolandırıcılık, gasp, kavga, ölüm gibi olayların yaşandığına da sıkça tanık olunmaktadır. Dolayısıyla internet gençliğinin, giderek gerçek hayat yerine siber alemdeki güvensiz, sahte, kurmaca ve aldatıcı sanal ilişki ve yaşantılara yöneldiği gözlenmektedir.

İnternet gençliğinin başlıca özelliklerinden bir diğeri ise, kendisiyle aynı fikir, duygu ve düşüncede olduğunu, ortak noktalara

sahip olduğunu düşündüğü kişilerle bağlantı kurmaya çalışmasıdır. Bu düşünce hem sanal sohbete katılımı hem de sanal topluluklara katılımı arttırıcı bir etkiye sahip bulunmaktadır. Gerçek hayatta yaşanan iletişim kopukluğu sebebiyle sahip olunan ilgileri paylaşacak ortak ilgilere sahip kişilerin bulunmaması veya bu tür kişilerle bir araya gelme imkanlarının olmaması ya da sınırlı olması bu ihtiyacın sanal ortamda karşılanması çabasını doğurmaktadır. Bunun için, internet gençliği kendisiyle ortak ilgi ve düşüncelere sahip kişilerle birlikte olabilmek arzusuyla da sıkça internet bağlantısı kurmaktadır.

İnternet gençliğinin en önemli özelliklerinden biri de interneti bir oyun ve eğlence aracı olarak görmesidir. İnternet ile ilgili araştırmalara göre, internet kullanıcılarının en büyük bölümünü gençler (en çok da erkekler) oluşturmakta ve bunların da çok büyük bir bölümü internete genellikle oyun ve eğlence amacıyla bağlanmaktadır. Bugün internette, her geçen gün yenileri eklenen sayısız çeşitte oyun bulunmaktadır. Bu oyunların, bireysel olarak oynananları olduğu gibi, aynı ortamda farklı bilgisayarlar başında grupça oynanan ya da uzaktaki kişilerle online olarak oynananları da bulunmaktadır. Bunların bir kısmı boş zamanları değerlendirmek, yorgunluk ve stres atmak için faydalı işlev görse de, içerdiği şiddet öğeleri ile genç ve çocuklar için zararlı etkilere sahip olabilecek çok sayıda oyun da bulunmaktadır. Onun için, internette oyun konusu gözden kaçırılmaması gereken problemler arasında dile getirilmektedir çoğu zaman. Ancak şu bir gerçek ki, internet gençliği bugün sokaklarda oynama yerine bilgisayar başında, internete bağlanarak oynamayı tercih etmektedir. Öte taraftan, komik fıkra, resim ve videolardan oluşan çok sayıda komedi ve eğlence içerikli internet sitesi ile her tür müziğe ulaşılabilen müzik, melodi, MP3 siteleri de internet gençliğini çeken eğlenceye yönelik adresler arasında yer almakta; dolayısıyla oyun ve eğlence internet gençliğinin başlıca hobileri olmaktadır.

İnternet gençliğinin algı dünyalarında kendini belirgin olarak hissettiren önemli olgulardan biri de evrensel vatandaş olma hissidir. Zira internet gençliği, ülke sınırlarını hatta il sınırlarını bile aşmamış olsa da internet aracılığıyla dünyaya açılabilmesinin, sınır ötesi iletişim ve ilişkiler kurabileceğinin ve başka ülkelerden, başka kültür ve medeniyetlerden insanlarla arkadaşlık ve dostluklar kurabileceğinin, en azından onlarla sanal ortamda ortak birtakım şeyler paylaşabileceğinin bilincindedir. Zaten internetin getirdiği ve her geçen gün pekiştirdiği en önemli olgulardan biri küreselleşmedir. Küreselleşme tam olarak internetle başlamasa da onunla hız ve yayılma gücü kazandığı muhakkaktır. Dolayısıyla, internet gençliği kendini bir nettaş, bir sanal dünya oyuncusu ve küresel bir aktör olarak algılamaktadır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA (DATA AND CONTROVERSY)

İnternetin kişilerin hayatına olan etkileri, internet kullanma yoğunluğu ile doğrudan ilişkilidir. Çünkü bilgi çağının zorunluluklarından olan bilişim teknolojilerinden ve dolayısıyla internette amaçlanan seviyede faydalanabilmek için belirli bir oranda internet kullanımı kaçınılmaz iken; amaçsız ve aşırı internet kullanımı bağımlılık, olumsuz etkilere maruz kalma ve maddi sorunlarla karşılaşma gibi problemler doğurabilmektedir. Zorunlu haller dışında kimine göre internetin haftada 28 saatten (günde 4 saat) fazla kullanımı (Yıldız ve Bölükbaş, 2003b), kimine göre ise haftada 18 saatten fazla kullanımı (Çankırılı, 2003) "bağımlılık" ya da "risk faktörü" olarak kabul edilmektedir.

Bu araştırmada, internet kullanıcılarının en büyük bölümünü sadece ihtiyaç halinde internet kullananların oluşturduğu; bağımlılık riski altında kabul edilebilecek kitlenin oldukça düşük düzeyde

kaldığı ve erkeklerin internet kullanma oranlarının kadınlara kıyasla daha yüksek düzeyde olduğu gözlenmiştir.

Katılımcıların %72'si, interneti sadece ihtiyaç doğduğunda kullandıklarını; %7,3'ü günde bir saatten az; %11'i günde 1-2 saat; %6,1'i günde 3-4 saat; %3,6'sı ise günde 4 saatten fazla kullandıklarını belirtmişlerdir. İnterneti sadece ihtiyaç halinde kullananların %64,5'ini erkek, %35,5'ini kadın kullanıcılar oluşturmaktadır. İnterneti günde 1-8 saat arası veya daha fazla kullanan kitlenin %77'sinin erkek, %23'ünün kadın olduğu gözlenmektedir.

Bu veriler, internet kullanım sıklığı açısından erkekler lehine çok bariz bir fark bulunduğunu göstermektedir. Yani, erkekler interneti kadınlara göre çok daha yoğun biçimde kullanmaktadırlar. Bu durumda, erkeklerin internet erişimi konusunda kadınlardan daha avantajlı konumda oldukları, bu durum üzerinde ise internet kafelerden yararlanma düzeyinin etkili olduğu düşünülmektedir. Sıkça vurgulandığı üzere, internet kullanımının daha çok erkek işi olarak algılanacak tarzda gerçekleştiği bir kez daha ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Bu verilerden hareketle, internet gençliği arasında "net bağımlılığı"nın tehlikeli boyutlara varmadığı söylenebilir. Bu sonuç üzerinde, internet ücretlerinin ve ekonomik durumun etkili olduğu düşünülmektedir. Zira kullanıcıların önemli bir kısmının gelir düzeyinin, internet kullanımı için ek bir harcama yapmaya izin vermeyecek kadar düşük düzeyde kaldığı tespit edilmiştir.

Çeşitli çalışmalarda benzer sonuçlar ortaya konulmuştur. Örneğin; Bölükbaş ve Yıldız'a göre (2005:103-111), internete bağlanma sıklığı ile cinsiyet değişkenleri arasında belirgin bir ilişki bulunmakta, erkekler kadınlara göre daha yoğun biçimde internet kullanmakta; bunda ise internet kafelerin kahvehane kültürünün devamı olarak algılanmasının etkisi olabileceği ve evde internet olanaklarının artmasına paralel olarak kadın internet kullanıcı oranının artacağı düşünülmektedir.

Kullanıcıların %30'u internet ile ilk olarak evde, %28'i internet kafede, %16'sı arkadaş vasıtasıyla, %10'u ise okulda tanışmışlardır. İnternet ile internet kafede tanışanların %83,5'i erkek, %16,5'i ise kadın kullanıcılardan oluşmakta; buna karşılık evde tanışanların %53,2'si erkek, %46,8'i kadın kullanıcılardan oluşmaktadır.

Kullanıcıların genel olarak internet erişimi sağladıkları mekanların başında yine internet kafeler gelmektedir. Kullanıcıların %41,2'si internete internet kafelerden, %32,1'i ise evlerinden erişmektedir. İnternet kafelerin genel olarak eğlence, arkadaşlarla bir araya gelme ve vakit geçirme mekanı olarak işlev görmesinin bu sonucu doğurduğu düşünülmektedir.

İnternet erişimini internet kafeden sağlayanların %78,6'sı erkeklerden; %21,4'ü kadınlardan oluşmaktadır. Kadın kullanıcılar internet erişimini en çok evlerinden, kısmen de internet kafelerden sağlarken; erkek kullanıcıların yarısından fazlası internet erişimini internet kafelerden, küçük bir kısmı evlerinden sağlamaktadırlar. Bu bulgular, internet hizmetinden yararlanan başlıca mekanları göstermenin yanında, internet kullanımında kadınlar için ev ortamının; erkekler içinse internet kafelerin daha işlevsel olduğunu göstermektedir. Nitekim yapılan başka araştırmalar da internet kafelerden tıpkı kahvehanelerde olduğu gibi, çoğunlukla erkek kullanıcıların yararlandıklarını göstermektedir (Bölükbaş ve Yıldız, 2005).

İnternet gençliğinin internet ortamında kolayca gerçekleştirebildikleri işlerin başında müzik dinleme ve elektronik posta kullanımı gelmektedir. Bunu, radyo dinleme, TV izleme, sanal

sohbet ve tartışmaya katılma izlemektedir. Kullanıcıların büyük bir kısmının internetin eğlenceye yönelik öğelerini kullanmada beceri kazandıkları, teknik bilgi ve yüksek maliyet gerektiren işlerde beceri sahibi olanlarınsa oldukça düşük sayıda olduğu gözlenmiştir.

İnternet kullanım alışkanlıklarının aile içi ilişkilere yansımalarının nasıl olacağı sorusu büyük bir önem arz etmektedir. İnternet üzerinden her türlü bilgiye rahatlıkla erişebilme ve bilgi toplumunun gereği olan donanımlara bu yolla kolayca sahip olabilmeye durumlarının ailevi ilişkilere olumlu yansımaları mümkün olabileceği gibi, internet kullanımının aile içi ilişkilere yansımalarının olumsuz yönde olabileceği de düşünülmektedir. Nitekim kullanıcıların %19,1'i internette fazla zaman geçirmelerinin aileleri ile problemler yaşamalarına neden olduğunu ifade etmişlerdir. Bu sonuç, aşırı internet kullanımının aile içi ilişkileri ne yönde etkileyebileceğini göstermesi açısından ilgi çekici görünmektedir.

İnternet, kullanıcılarının hayatında önemli etkilere sahip bulunmakta; onların alışkanlıklarını değiştirmektedir. İnternet kullanımından en çok etkilenen alışkanlıkların başında televizyon izleme davranışı gelmektedir. İnternet kullanıcısı gençlerin %35,6'sı internet ile tanıştıktan sonra daha az televizyon izlemeye; %28,1'i kütüphaneye daha az gitmeye; %20,5'i ise daha az kitap okumaya başladıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum üzerinde, ödev sitelerinin ve sanal kütüphanelerin etkili olduğu söylenebilir.

İnternetin olası sonuçlarından biri de şiddet eğilimidir. Özellikle şiddet içerikli bilgisayar veya internet oyunlarını sıkça oynayan gençlerde bu yöndeki eğilimde bir artış gözlenmesi beklenmektedir. Nitekim gençlerin %12'lik bir bölümünün internet oyunları oynadıktan sonra şiddet eğiliminde bir artış olduğu gözlenmektedir. Ki kullanıcıların %18'i şiddet içerikli oyunlar oynadıklarını belirtmişlerdir. Yine bunların %20,5'i bazı problemlerin çözümü için şiddete başvurulabileceğini ifade etmişlerdir. Bu veriler, internet kullanan öğrencilerin şiddete eğilimli hale gelmeye başladıklarını göstermektedir.

Modern yaşamın bireyi karşı karşıya bıraktığı önemli problemlerden biri de yalnızlaşma, yabancılaşma ve toplumdan soyutlanmadır (bkz. Bayhan, 1984). Başka teknolojilerde olduğu gibi, internet kullanımını sonucunda da ortaya çıkması beklenen olumsuzluklardan biri, bireyin toplumdan soyutlanmasıdır. Elde edilen verilerden hareketle, gençlerin %11,8'inin sosyal ilişkilerinde, internet ile tanıştıktan sonra bir azalma yaşandığı gözlenmektedir.

Gençlerin %20,5'i gezindikleri internet adreslerinin başkaları tarafından bilinmesinden rahatsızlık duyduklarını; %10,9'u internette pornografik unsurlar indirdiklerini ifade etmişlerdir. Bu bulgular, gençlerde istenmeyen sitelere erişim eğiliminin yüksek olduğunu, bireysel ve sosyal yaşantılarının bu durumdan olumsuz etkilenebileceğini ortaya koymaktadır.

Kullanıcıların hayatında internet kullanımının yol açtığı etkilerin başında eğlence ve spora ayrılan zamanın azalması (%28), zamanın verimli kullanılmaması (%23,5) ve aile içi ilişkilerde problemler yaşanması (%21,9) gelmektedir. Bunları sırasıyla okul başarısında düşüş ve sosyal faaliyetlerin olumsuz etkilenmesi takip etmektedir.

Öğrencilere göre, internetin yapısından kaynaklanan problemlerin başında hız ve kapasite yetersizliği, yabancı dil problemi ve internet erişiminin pahalı olması gelmektedir. Öteki problemler, ulaşılan bilginin şüpheli oluşu, aranan bilgiye ulaşılamaması ve dijital eşitsizlik şeklinde sıralanmaktadır.

İnternet ile ilgili en dikkat çekici unsurlardan biri de, etik ve güvenlik ihlalleridir. Zira hayatı kolaylaştırmanın yanında

internet, kötü maksatlı kişilerin elinde can yakmaya da devam etmektedir. Çünkü sanal dünyanın her şeyi kolaylaştıran büyüklüğü yapısı kusursuz değil ve bu ortamda yer alan herkesin de iyi niyetli olduğu söylenemez (Daşkiran, 2005:2).

Gençlerin internette karşılaştıkları etik ve güvenliğe yönelik problemlerin başını pornografi ve siber suçlar çekmektedir (%35,1). Onu, uygunsuz tekliflerle karşılaşılması (%29,2), elektronik gözetim-denetim (%28,3), güvenlik sorunu (%24,7) ve kişisel bilgilerin başkasıyla paylaşılması (%14,9) izlemektedir. Görüldüğü gibi, gençlerin büyük bir bölümü internet ortamında etik ve güvenlik ihlalleri bulunduğundan şikayet etmektedir.

Yukarıdaki bulgulardan da anlaşılacağı gibi, internet kullanıcısı gençler internet ortamlarında değişik problemlerle karşılaşmakta, bu problemlerin çözümü için de değişik yaklaşımlar sergilenmektedirler.

Bu yaklaşımların en tehlikelisi ise, sanal alemde bir problemle karşılaşıldığında yasal yollara başvurma veya yetişkinlerden destek alma yerine, rahatsızlık kaynağının izini sürme ve yüzleşmeye kalkışma şeklinde ortaya konmaktadır. Gençlerin %33,1'i internette rahatsız edici bir problemle karşılaştıklarında problemi kendi başlarına çözmeye çalışacaklarını; %22,4'ü ciddiye almayacaklarını; %18,5'i böyle bir durumda ne yapacağını bilemediklerini; geriye kalanlara, arkadaşlarıyla paylaşacaklarını (%14,6) ve ailelerini olaydan haberdar edeceklerini (%10,1) ifade etmişlerdir. Bu verilerden, gençlerin internetteki problemleri çözmede ciddi sorunlarla karşı karşıya oldukları anlaşılmaktadır.

Toplumun geleceğinde etkin rol alacak gençlerin hayatlarında internetin yapacağı etkiler giderek daha büyük bir önem kazanmaya başlamıştır. Dolayısıyla, gençlerin interneti algılamaları ve onun hakkındaki görüşleri önem kazanmaktadır. Gençlerin %78,3'ü okullarda internet odası oluşturulması fikrine katılmış; %64'ü internet sayesinde daha çok bilgiye daha kolay eriştiklerini savunmuşlardır. Yine gençlerin %37'si internetin öğrencileri tembelleğe sevk ettiği; %29,5'i internet ortamlarının kötü alışkanlıklara zemin hazırladığı; %20,5'i internet ortamlarının suç işleme eğilimini artırdığı; %18,5'i ise internetin toplumsal değerleri olumsuz etkilediği görüşünde birleşmişlerdir. Görüldüğü gibi, gençlerin internete dair olumlu görüşlerinin yanında olumsuz olanlar da yabana atılmayacak oranları bulmaktadır.

Gençlerin %36,2'si internette gezinirken kendilerini çok özgür hissettiklerini ifade etmişlerdir. Kendini ifade etme çabası ve macera arayışı içinde olan genç bireyler için siber alan, gençlerin kendilerini gerçek hayatta olduğundan daha özgür hissetmelerine neden olabilir. Bu ise, gençlerin gerçek hayattan kopmalarına, gerçek problemlerden kaçmalarına ve hayali bir dünyada yaşamaya başlamak suretiyle toplum dışında kalmalarına yol açabilir.

Gençlerin önemli oranda paylaştıkları düşüncelerden bir diğeri, güncel bilgilere ulaşmada internetin öğretmenden daha avantajlı olduğu görüşüdür. Gençlerin %32,8'i bu fikre katılmışlardır. Bu sonuç, öğrencilerin internete bakışları açısından ilginç olmakla birlikte, öğretmene bakışları açısından olumsuz bir yaklaşımın varlığını açığa çıkarmaktadır. Çünkü öğrencilerin başka bir aracı öğretmenden daha avantajlı görmeleri durumu onların öğretmen ve okula olan güvenlerinin sarsılmasına ve öğretmen ve eğitim kurumunun etkinliğinin azalmasına yol açabilir.

Gençlerin %13,5'i internet kullanımını bir ayrıcalık olarak görmektedirler. Siber uzayda serbestçe dolaşabilme, sanal topluluklara çekinmeden katılabilme ve tanımasa bile pek çok insanla rahatça

iletişim kurabilme gibi durumların ayrıcalıklı olma hissini arttırdığı kabul edilebilir.

İnternetin hayatımıza kazandırdığı en yeni olgulardan biri, **sanal ilişki** kavramıdır. Giderek daha çok "gerçek" vasfı kazanmaya başlamış olan sanal ilişki, yeni bir ilişki tarzı olarak hayatımıza girmiş ve toplumsal kabul görmeye başlamış bulunmaktadır. Sanal ilişkileri değerlendirmeye çalışırken yapılması gereken belki de ilk iş, bu tür ilişkilerin samimiyetinin sorgulanması olmalıdır. Bu araştırmaya göre, gençler sanal ilişkilerin samimiyetine güvenmemektedirler. Zira gençlerin %63,5'i bu görüşü benimsediklerini belirtmişlerdir. Öte taraftan gençlerin yaklaşık dörtte biri hem sanal ortamda kurulan ilişkilerin samimiyetine güvenmediklerini belirtmiş, hem de sanal ortamda kurulan çeşitli ilişkileri yaşadıklarını ya da onayladıklarını ifade etmişlerdir. Gençlerin onda biri, gerçek arkadaşlıklara göre sanal arkadaşlıklardan daha çok mutluluk duyduklarını; onda biri ise internet evliliklerini onayladıklarını belirtmişlerdir. İnternette tanışıp gerçek hayatta da bulunduğu arkadaşları olduğunu ifade eden internet kullanıcıları da bulunmaktadır (%6,7). Bu cevabın gerçeği ne ölçüde yansıttığı sorgulanabilir, ancak önemli bir veri niteliğinde görünmektedir. Sanal sohbete katılan internet kullanıcılarının önemli bir bölümünün yeni arkadaşlıklar peşinde oldukları ve bu arkadaşlıkların gerçek hayata taşınmasının oldukça ilgi çekici geldiği de bilinen bir gerçek.

Gençlerin sanal sohbet esnasında sergiledikleri tutum ve davranışlar oldukça ilgi çekicidir. Sanal sohbet yaparken sergilenen tutumların başında, chat arkadaşını karşı cinsiyetten seçme ve yalana başvurma gelmektedir. Argo/kaba ifadeler kullanma, özel bilgileri başkalarıyla paylaşma, internette edindiği olumsuz alışkanlıkları gerçek hayatta sürdürme ve cinsiyetini farklı gösterme de sanal sohbet sırasında sıkça tekrar edilen davranışlardandır.

Gençlerin %76,9'u internette chat yaptığını belirtmiştir. İnternette chat yapan gençlerin %45,6'sı sanal sohbet esnasında yalana başvuruyor. Sanal sohbete katılan erkeklerin %41,9'u; kadınlarına %53,4'ü aynı davranışı sergiliyor. Yine, internet kullanan öğrencilerin %19,6'sı internette iletişim kurarken kimi zaman argo/kaba ifadeler kullandıklarını ifade etmişlerdir. İnternette sohbet ederken yalana başvurma, argo ve kaba ifadeler kullanma ve sanal dünyada edinilen olumsuz alışkanlıkları gerçek hayatta da sürdürme gibi davranışlar, sanal ortamlarda gençlerin kazanması muhtemel olumsuz kişilik özellikleri olarak kabul edilebilir.

İnternette sohbet ederken gençlerin chat arkadaşını genellikle karşı cinsiyetten seçtikleri ve çoğu zaman cinsiyetlerini olduğundan farklı gösterdikleri gözlenmektedir. Chat yapan gençlerin %51'i sohbet arkadaşını genellikle karşı cinsiyetten seçmektedir. Böyle bir tercihte bulunanların cinsiyetlerine bakıldığında karşılaşılan durum da oldukça ilgi çekici görünmektedir. Zira chat yapan erkeklerin %55,9'u; kadınların %40,9'u internette karşı cinsle sohbet etmeyi tercih etmektedir. Bu durum üzerinde, gençlerin gerçek hayatta karşı cinsle iletişim kurmakta güçlük çekmelerinin ve arkadaş/sevgili aramanın etkili olduğu düşünülmektedir. Genç ve çocukların böyle bir arayış sonucunda yaşça kendilerinden büyük, kötü niyetli, kötü alışkanlıkları bulunan ya da bozuk karakterli kişilerle iletişim kurarak kendileri için tehlikeli olabilecek ilişkilere kapı aralama riskinin bulunduğu dikkatten kaçmamalıdır.

Araştırmada, gençlerin internette gezinmelerinin en önemli sebeplerinin bilgi arama (%58,2); oyun-eğlence (%50) ve iletişim, tanışma, sohbet (%39) olduğu gözlenmiştir. İnternet kullanma amaçları arasında bunlardan başka, zaman geçirme, merak giderme, gündelik sorunlardan uzaklaşma, haber takibi, alış-veriş ve e-bankacılık

işlemleri yapma gibi amaçlar sıralanmaktadır. Bilgi arama amaçlı internet kullanımı üzerinde, derslerle ilgili bilgi alma imkanı sağlayan ödev sitelerinin etkili olduğu söylenebilir. Öte taraftan, çoğu kişinin internet kullanım alışkanlıklarında oyun ve eğlence unsurları oldukça öne çıkmaktadır. Yeni arkadaşlıklar kurma amacı da sanal sohbete katılma isteğinin duyulmasında oldukça etkili olmakta ve sohbet etme isteği ile birlikte bu amaç, araştırmalarda da görüldüğü gibi oldukça önemli düzeylere çıkabilmektedir.

Gençler tarafından internette sıkça indirilenlerin başında %49,4 ile müzik gelmektedir. Onu, ilgi alanlarına dair veriler (%45,7) ve resim/fotoğraf gibi öğeler (%44,9) takip etmektedir. İnternette en çok indirilen öteki öğeler sırasıyla, anti virüs vb. program dosyaları, bilimsel makale, film/çizgi film ve pornografik öğeler şeklinde sıralanmaktadır.

Gençlerin, ödev için müracaat ettikleri kaynakların başında %61,5 ile internet gelmektedir. İkinci sırada kütüphane (%17,9) ve üçüncü sırada ev kitaplığı (%20,5) yer almaktadır. İnternet kullanımı ile ödev için müracaat edilen kaynaklar arasında çok yakın bir ilişki bulunduğu söylenebilir. Çünkü internet kullanım oranı arttıkça ödev için internete müracaat oranında da bir artış olduğu gözlenmektedir. Ödev için kütüphaneye ve evdeki kaynaklara müracaat edenlerin çok büyük bir bölümü interneti sadece ihtiyaç doğduğunda kullananlardan, geri kalanların tümü interneti belirli oranlarda kullananlardan oluşmaktadır.

Gençlerin internet kullanım amaçları arasında internet oyunları önemli bir yere sahiptir. Gençler tarafından, internette en çok sportif amaçlı oyunlar (%26,7), yüksek aktiviteli oyunlar (%26,4) ve şiddet içeren oyunlar (%17,7) oynanmaktadır. Bu durum, internet oyunlarının gençler için zararlı etkilerinin olabileceğini göstermektedir. Şiddet içerikli oyunlar, gençlere heyecan vermekle birlikte hem şiddeti normal karşılamaya hem de şiddet eğilimi göstermeye başlamaları şeklinde sonuçlar doğurabilmektedir. Kumar ve pornografik oyunlara dair verilerin çok düşük görünmesinde, bu tür oyunların genellikle para ile oynanması ve gençlerin bu konuda gerçeği itiraftan çekinmelerinin etkili olduğu söylenebilir.

Gençlerin önemli bir bölümü (%14,9), cinsel konularda bilgilenmek için interneti başka kaynaklara tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bunların %85'i erkeklerden oluşmaktadır. Öteki kaynaklarda yeterli bilgi bulunmaması ve toplumda bu tür konuların pek konuşulmaması nedeniyle gençlerin tatmin edici bilgi elde edememesinin bu durum üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Bu ise, gençlerin internetteki pornografi tuzağına düşmelerine yol açabilir.

İnternet kafelere devam eden gençler, buralarda çeşitli olumsuzluklarla karşılaşmaktadırlar. Bunların başında, pornografi (%38,7), çirkin veya ahlakdışı davranışlar (%26,2), kavga (%22,7), çetecilik (%16,9) ve zararlı madde kullanımı/bulundurulması (%20,8) gelmektedir. Görüldüğü gibi, internet kafelere devam eden gençler, yaş ve gelişim düzeylerine uygun olmayan çeşitli unsurlarla çok yoğun bir şekilde karşılaşmaktadırlar. Yani dijital birimlerden oluşan sanal ortamlar gibi internet kafe ortamlarının da gençlerin beden ve ruh sağlığını tehdit edebilecek çok sayıda unsur barındırdığı ortaya çıkmaktadır.

Başka çalışmalarda da benzer sonuçlarla karşılaşmıştır. Örneğin; Gümüş (2003:141)'ün araştırmasında, kullanıcıların internet kafelerde en çok kavga (%30,6), kötü alışkanlıklar (%12,7), çetecilik (%8,7) ve kumar oynatılması (%6,7) gibi asayiş olayları ile karşılaştıkları belirtilmiştir.

İnternet kafe tercihinde, daha çok gidilecek kafenin sahip olduğu teknik donanım (%45,8), sağlıklı ortam (%41,1) ve hizmet

kalitesi (%37) gibi özellikler dikkate alınmaktadır. İnternet kafe tercihinde oldukça önemli olan bu özelliklerin yüksek oranda dikkate alınması olumlu bir neticedir. Ancak gençlerin bu seçeneklere sahip internet kafeleri bulup bulamadıkları, bulsalar bile her zaman bu şartları sağlayan internet kafeleri ötekilere tercih etme şanslarının olup olmayacağı belirsizdir.

Öte taraftan, arkadaşların gittiği yer olması (%30,9), gözden uzak olması (%18,9), buldurulan oyunlar (%13,7) ve yaş sınırlamasının olmaması (%10,3) gibi ölçütler de birçok gencin internet kafe tercihinde belirleyici olmaktadır. Yani, internet kafeler, arkadaşlarla buluşma mekanı ve oyun salonları olarak da işlev görmektedirler. Küçük yaşlardaki çocuklar ise gittikleri kafenin gözden uzak olmasını ve yaş sınırlaması bulunmamasını tercih etmektedirler.

Ailelerin %25,7'si, çocuklarını internet kafelere kontrollü göndermekte; Gençlerin %14'ü ise internet kafelere devamları konusunda ailelerini haberdar etmemektedirler. Gençlerin %4,2'si internet kafelere gidişlerinin aileleri tarafından gizlice kontrol edildiği; %8,3'ü ailelerinin bu konu ile ilgilenmediği görüşündedir. Gençlerin %5,1'i ise ailelerinin internet kafelere gitmelerine izin vermediklerini belirtmiştir. İnternet kafelerin halk nezdindeki imajlarının pek parlak olmaması ve eğitime katkılarından çok olumsuz etkilerinin olabileceği yönündeki yaygın kanaat, çocuklarının internet kafelere devamı konusunda ailelerin denetleyici bir tavır takınmalarını anlaşılır kılmaktadır.

Gençlerin psikolojilerinde gözlenen olumsuz özelliklerin başında yalan söyleme davranışı gelmektedir. Gençlerin %35,1'i sanal sohbet esnasında yalana başvurduklarını belirtmişlerdir. Yalan söylemeyi, şiddet eğilimi (%19,3), intihar eğilimi (%19,3) ve okulu savsaklama eğilimi (%19,1) takip etmektedir. Okul çağı gençlerden seçilen kitlede rastlanan bu tür olumsuz ruh haline dair veriler, sanal ortamın gençler için tehdit edici bir etken olabileceğini göstermektedir.

Gençlerin sanal topluluklara pek katılmadıkları gözlenmiştir. En çok üye oldukları internet birimleri, elektronik posta hesabı (%17,4), chat ve arkadaş arama kanallarıdır (%16,3). Bunları, oyun-eğlence içerikli siteler (%6,4), siyasi, sportif, medyatik kuruluşlara ait siteler (%3,9), ödev siteleri (%1,9), tartışma/haber grupları (%1,4) ve sanat, edebiyat, bilim içerikli siteler (%0,5) takip etmektedir. Kısaca, gençlerin sanal topluluk denebilecek oluşumlara pek üye olmadıkları, daha çok birtakım hizmetlere yönelik birimlere üye oldukları görülmektedir.

Gençlerin çok büyük bir bölümü (%71,9) siyasal ve toplumsal konulara ilgisiz kalmakta ya da uzaktan takip etmekle yetinmektedirler. Siyasal ve toplumsal konulara katılım düzeyleri düşük olmasına karşılık, katılım istekleri yüksek düzeyde bulunmaktadır. Zira öğrencilerin %15,1'i siyasette, %6,5'i de sivil toplum kuruluşlarında aktif rol almak istediklerini belirtmişlerdir. His ve heyecanların ön planda olduğu gençlik döneminde bireyler ideolojik gruplaşmalara oldukça müsait olmakla birlikte, toplumsal olaylara entelektüel boyutta ilgi duymada yetersiz kalabilmektedirler. Siyasal ve toplumsal çalkantıların yaşandığı dönemlerde bu tür konulara daha fazla ilgi duymaya başlayan gençler, normal şartlarda gündelik kişisel problemleri ile daha fazla ilgilenebilirler. Dolayısıyla, istikrarlı bir ortamda toplumsal ve siyasal konulara duyulan ilgi düzeyinde bir azalma olması normal karşılanabilir.

Gençler meslek tercihinde, en çok mesleği sevme (%43,2) ve yeteneklerine uygunluk (%20,5) gibi özellikleri dikkate alırken; yüksek kazanç (%21,1) ve saygınlık (%15,2) beklentisi de önemli oranlara varmaktadır. Doğru bir meslek tercihi ve meslekte başarılı

olabilmek için mesleğin sevilerek ve beğenilerek tercihi oldukça önemlidir. Aksi takdirde, yüksek kazanç veya prestij beklentisi ya da çevrenin etkisi ile yapılan tercihlerin birtakım olumsuzluklarla sonuçlanması kaçınılmaz olacaktır. Bilgisayar ve internet konusunda beceri sahibi olanların, yeteneklerine daha çok önem vermeleri de beklenen bir durum olarak değerlendirilebilir.

Gençlerin büyük bölümünün TV programı konusundaki tercihi Dizi film (%31,1) ve Sinema'dan yana (%18,1). Bunları, Müzik-Eğlence (%14), Spor (%16) ve Belgesel (%10,1) türü programlar takip etmektedir. Düşük bir düzeyde kalmakla birlikte Tartışma, Haber ve Yorum türü programların da belirli oranlarda beğeni ile izlendiği gözlenmektedir.

Gençlerin çok büyük bir bölümünün (%36) dizi konusundaki tercihleri mafya türü dizilerden yana. Bunları, Aşk/Pembe dizi (%10,7) ve Komedi-Mizah (%10,7) türü diziler takip etmektedir. Erkeklerin %50,6'sı, kadınların %11'i mafya türü dizi izlemeyi tercih etmektedir. Öte taraftan, kadınların %20,6'sı pembe dizi tercih ederken; erkeklerin %4'ü aynı tercihte bulunmaktadır. Dizi tercihinde cinsiyetin çok belirleyici olduğu gözlenmektedir. Erkeklerin silahlı, kadınlarınsa duygulu filmleri tercih etmeleri beklenen bir durumdur. Özellikle erkek egemen bir kültürün etkisiyle yetişmiş gençlerde bu durumun daha belirgin olarak ortaya çıkması beklenmektedir.

Gençlerin, dizilerde yansıtılan hayat tarzlarına özenmeleri ve dizi kahramanları ile özdeşim kurmaları olaya ayrı bir boyut kazandırmaktadır. Gençlerin en fazla özdeşim kurdukları karakterler mafya dizilerinden. Dizi kahramanlarıyla özdeşim kuran gençlerin %55'i özdeşleştikleri tipleri mafya dizilerinden seçmişlerdir. Bunların da tamamına yakını (beş kişi hariç) erkeklerden oluşmaktadır. Kısaca, gençlerin mafya dizilerinde yansıtılan yaşantılara ve mafya tipi kişilere özenmekte oldukları söylenebilir. Bu durumun nedenleri arasında, erkek egemen toplumlarda erkekliğin güç ve şiddetle özdeşleştirilmesi gibi toplumsal yargılar, medyada çok sık yer bulan şiddetin zihinlerde normalleşmesi, mafya türü filmlerde canlandırılan tiplerin haksızlıklara karşı mücadele ettiği yönünde bir imaj çizilmesi gibi etkenleri saymak mümkündür.

Gençlerin %59'u gelenek-görenekler konusunda değişime açık bir portre çizerken; %41'i değişime karşı bir çizgi sergilemişlerdir. Kısaca, gençlerin büyük kısmının değişime açık oldukları, zamana, şartlara ve duruma göre gelenek-göreneklerin değişmesi gerektiğine inandıkları ve bu yönde görüş belirttikleri söylenebilir.

Gençlerin hayatta en çok değer verdikleri şeylerin başında aile (%53,1) gelmektedir. Onu inanç (%19,1) ve başarı (%10,7) takip ederken; para (%7,0), şöhret (%0,8) ve eğlence (%4,2) nispeten düşük oranlarda kalmıştır. En çok değer verilenlerin, "oturulmuş yer" ile karşılaştırılmasında ilginç bir tablo ile karşılaşılacaktır. Ailesi ve akrabaları ile oturanların çok büyük bir bölümü en çok aileye; pansiyon/yurtta kalanların çoğunluğu inanca ve öğrenci evinde kalanlar daha çok başarı ve paraya değer vermektedir. Bu durum üzerinde, aile bağları, özlem, yalnızlık ve yaşanan zorlukların etkili olabileceği düşünülmektedir. Çünkü ailelerinin yanında kalanların iyi giden aile ilişkilerden etkilenmeleri, aileden uzakta kalanların aileye özlem duymaları, yurtlarda kalanların manevi desteğe ihtiyaç duymaları ve öğrenci evinde kalanların yaşadıkları maddi zorluklar sonucu para ve başarıya daha çok ihtiyaç duymaya başlamış olmaları muhtemeldir.

Gençliğin en önemli sorunu olarak katılımcılar tarafından öncelikle gelecek kaygısı (%39,6) ve psikolojik sorunlar (%24,4) sıralanmıştır. Geri kalanlarsa işsizlik (%16,3), özgür olamama (%8,7) ve toplumsal baskıları (%8,4) en önemli sorun olarak görmektedirler. Gelecekte emin olmayı sağlayacak istikrarlı ve güvenli bir sosyal ortamın bulunmaması gençliği gelecek konusunda kaygılandırmaktadır.

Geleceğe dair kaygıların başında ise, iyi bir eğitim alamama, meslek sahibi olamama, müreffeh bir hayat yaşamaya yetecek maddi kazanç elde edememe gibi endişeler gelmektedir. İyi eğitim almanın zorluğu ve istihdam sorunu da bu tür endişeleri pekiştirmektedir. Öte taraftan, internet kullanan gençlerin sanal ortamda buldukları sınırsız özgürlüğü gerçek hayatta bulamamaları, toplumsal baskı ve özgürlük konularında şikayetçi olmalarına yol açabilmektedir.

Bu arada, gençlerin %48'i gelecekleri konusunda ümitli ve iyimserken; %29,2'si geleceklerinden korku ve endişe duymakta, %16,6'sı ümitsizlik ve karamsarlığa kapılmakta, %6,2'si hiçlik ve anlamsızlık duygularına kapılmaktadırlar. Bu tablo büyük ölçüde olumsuz karşılanabilir. Bu durum üzerinde ise, sosyo-ekonomik durum, istihdam sorunu ve gençlerin tabii tutuldukları sınav sistemlerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Gençlik başta olmak üzere herkes için sağlıklı yaşam sürmede sporun oldukça önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu çalışmadaki katılımcıların çoğunluğunun tercihi takım sporları yapmaktan yana (%61). Geriye kalan %14 spor programlarını izlemeyi ya da okumayı, %8 bireysel sporlar yapmayı tercih etmekte; %17 ise spor konusuna ilgi duymamaktadır. Takım sporlarının, arkadaşlık ilişkilerini geliştirip sürdürmedeki rollerinin yanında heyecan uyandırıcı olmaları tercih edilmelerini sağlayan faktörlerin başında gelmektedir.

Gençler tarafından genel olarak ayaküstü atıştırma tarzında bir beslenme alışkanlığı sergilenmektedir. En çok tercih edilen yiyecek ve içeceklerin, Fastfood, ızgara ve kola olduğu gözlenmektedir. Katılımcıların %37,6'sı ev dışı beslenme saatlerinde fastfood-kola; %15,7'si ise kebab/ızgara-ayran ile beslenmeyi tercih etmektedirler. İnternet kullanıcılarının, çoğunlukla internet kafelerde erişim sağlamaları nedeniyle buralardaki genel tüketim tarzı olan bir beslenme tarzını alışkanlık haline getirmiş olabilecekleri akla gelmektedir.

Araştırmaya katılanların, sosyal-kültürel etkinliklere katılımlarının iyi bir düzeyde olduğu söylenemez. En çok katıldıkları etkinlik, günlük gazeteleri düzenli okumak (%37,3) olurken; en az katıldıkları etkinliğin, düzenli olarak sinemaya gitmek (%20,2) olduğu gözlenmiştir. Bu durum üzerinde, ekonomik durumun ve içinde yaşanan sosyal çevrenin kültürel yapısının etkili olabileceği düşünülmektedir. Çünkü söz konusu etkinliklerin pek çoğunu genç bireylerin ailelerinden bağımsız olarak gerçekleştirmelerine imkan bulunmadığı gibi, pek çoğunun ekonomik durumları da bu tür etkinliklere düzenli olarak katılmaya elverişli bulunmamaktadır.

Gençlerin boş zaman etkinlikleri arasında ilk sırayı müzik dinleme (%33,1), ikinci sırayı spor yapma (%16,6), üçüncü sırayı internette gezinme (%15,4) almakta; onları sırasıyla, okuma (%15,2), gezme (%11,8) ve oyun oynama (%7) gibi etkinlikler takip etmektedir. İnternet kullanımı öteki etkinliklere ayrılacak zamanı sınırlandırdığı gibi, internetin sunduğu çok değişik alternatifler arasında okuma ve müzik dinleme imkanlarının da bulunması, kullanıcılar için söz konusu etkinliklerin internette gerçekleştirilebilmesini de gündeme getirmektedir.

Gençlerin kitap okuma konusunda da çok iyi durumda oldukları söylenemez. En son, bir iki hafta önce kitap okuyanların %53,4; son bir ay içinde okuyanların %12,3 oranında olduğu gözlenmiştir. Gençlerin %3,4'ü altı ay önce; %3,6'sı bir yıl önce kitap okuduklarını belirtmişlerdir. Daha ilginç olanı ise en son ne zaman kitap okuduklarını dahi hatırlamayanların oranı (%10,7). Toplumumuz gerçekleri göz önünde bulundurulduğunda bu iyi bir sonuç olarak da kabul edilebilir. Zira yeterince okumayan bir toplum olduğumuz ve

okullarımızda öğrencilere iyi düzeyde bir okuma alışkanlığı kazandırılmadığı bir gerçek.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (RESULT AND SUGGESTIONS)

Her şeyden önce, bu araştırma kapsamında yer alanların internet kullanım oranları genel olarak düşük düzeyde kaldığından, bu verilerden yola çıkarak tam bir "internet gençliği" tipolojisi belirlemek pek mümkün olmamıştır. Bununla birlikte, kullanıcıların sergiledikleri tutum ve tepkiler göz önünde bulundurularak, çok net olmasa da genel bir tiplene yapılmaya çalışılmıştır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, **İnternet Gençliği** interneti beklediği gibi yeni bir iletişim, bilişim ve sosyalleşme aracından ziyade bir oyun, eğlence ve ödev bulma aracı olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle internetin sosyalleştirme ve yeni ilişkiler geliştirme işlevi gerçek anlamda yerine gelmemektedir. İnternet kullanıcılarının siber cemaatlere katılımlarının yok denecek düzeyde olması bunun kanıtı olmaktadır. Öte taraftan söz konusu kitlenin gerçek yaşam ve sosyal çevreleriyle ilişkileri de giderek zayıflamaktadır. Demek ki, İnternet Gençliği'nin gerçek hayattaki sosyalleşmelerinde birtakım aksaklıklar yaşandığı gibi, sanal dünyada yeni tür bir sosyalleşmeye de pek imkan bulamamaktadır. Kısaca, İnternet Gençliği'nin gereğince sosyalleşemeyen ve giderek izole olacak bir kitle görünümü arz ettiği söylenebilir.

İkinci olarak İnternet Gençliği diyebileceğimiz kitlenin çok ciddi bir güven ve kişilik krizi ile karşı karşıya olduğu düşünülmektedir. Çünkü bu kitlenin, sanal ilişkilere karşı ciddi bir güvensizlik sergilediği gibi, kendi gelecekleri konusunda da karamsar olduğu gözlenmektedir. Bu duruma bir de okumama, araştırmama, sosyal ve entelektüel etkinliklere katılmama, yalan söyleme, şiddet eğilimi gösterme ve tutarsız davranışlar da eklenince söz konusu kitlenin kimlik, kişilik, kültür ve değerler konusunda bir erozyon riski ile karşı karşıya bulunduğu söylenebilir.

İnternette neşredilmekte olan toplumsal değerlere aykırı yayınlar, siber suçlar, pornografi, ahlak dışı fiiller, sapık ve bölücü fikirler vb. çok çeşitli problemler İnternet Gençliği'nin benlik, kişilik ve psikolojilerini tehdit etmektedir. Çok yoğun bir internet kullanımlarının olmaması şimdilik bu tehlikelerin etkisini uzak tutuyor görünse de gelecekte çok ciddi sorunlarla karşı karşıya kalabileceğimiz ortadadır. Sanal dünya tutkunları haline gelmeye başlayan gençlik bütün değerlerini kaybetmeden gerekli tedbirler alınmazsa İnternet Gençliğinin gelecekte kayıp gençlik olarak nitelenebileceği söylenebilir.

Her şeye rağmen İnternet Gençliği'nin, internette farklı dünyalara açılması, çağın gereklerinden olan bilişim teknolojilerini kullanabilmesi, derslerine katkı sağlayıcı malzemelere erişebilmesi, oyun, eğlence ve boş zamanları değerlendirme adına yeni alternatifler keşfedebilmesi, geleceklerinin aydınlık olabileceğini gösterme adına olumlu olarak değerlendirilebilir.

Kısaca, İnternet Gençliği'nin, sanal dünyada yeni ilişkiler arayan ama gerçek ilişkileri giderek azalan, bilişim teknolojilerini kullanan ama giderek kitap ve kütüphaneden uzaklaşan, toplumsal birtakım değerlere sahip çıkarken hayat ve gelecek adına bir güven krizi içinde bocalayan, eğitim, bilim ve kültür aktiviteleri yerine oyun, eğlence ve zaman geçirme peşinde olan, interneti amaçlı ve işlevsel bir araçtan ziyade bir oyuncak gibi gören bir kitle olarak karakterize edilmesi mümkündür.

Bununla birlikte, yeni nesillerin interneti amaçlı, işlevsel ve bilinçli olarak kullanmaları sağlanabilirse, söz konusu problemlerin büyük ölçüde bertaraf edilmesi ve İnternet Gençliği'nin gelecek

vadeden, bilgi toplumunun kalifiye elemanları olmaları ve kimlik bunalımından kurtarılarak toplumsal değerlerimizi dünyaya taşıyan bireyler olmaları sağlanabilir.

İnternet genellikle, zaman öldürme ve oyalanmaya yönelik bir sanal haz alanı olarak görülmekte, oyun, eğlence ve zaman geçirme amaçlı kullanılmaktadır. İnternetin bu olumsuz imajdan kurtarılarak bilgi, eğitim, araştırma ve kültürel amaçlara hizmet etmeye yönelik olarak kullanılabilmesi için birtakım düzenlemeler yapılması ve bu sınırsız veri tabanının her yaş ve kesimden insana faydalı hizmetler sunabilecek bir yapıya kavuşturulması mümkün olabilir.

Bilimsel kuruluşlar ve eğitim kurumları başta olmak üzere konuyla ilgili birimler tarafından araştırmacı, eğitimci ve öğrenciler başta olmak üzere her kesimden insana hitap edecek, bilgi toplumunun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik eğitim, sanat ve kültür amaçlı yararlı ve zengin içeriğe sahip web siteleri oluşturulabilir.

Eğitim-öğretimin ilk basamaklarından başlamak suretiyle her yaşta vatandaşlara bilgisayar ve internet eğitimi verilebilir, internetin amaçlı, işlevsel, verimli kullanımı ve zararlı boyutlarından korunma konularında bilinçlendirme çalışmaları yapılabilir.

Ebeveynlerin kendi çocuklarından daha az internet bilgisine sahip olmaları ya da bu konuda hiçbir bilgi sahibi olmamaları problem oluşturmaktadır. Bu problemin bertaraf edilmesi, ailelerin internetin verimli kullanımı konusunda çocuklarına yardımcı olabilmesi ve çocukların internet kullanımının daha sağlıklı denetlenebilmesi için ebeveynin bilgisayar okuryazarlığının artırılması ve bu konudaki çalışmaların halk tabanına yayılması sayısız faydalar sağlayabilir.

Eğitimcilerin büyük bir kısmının internet konusunda yeterli bilgi ve beceri sahibi olmamaları internetin eğitim amaçlı olarak verimli kullanımının önünde önemli bir engel teşkil etmektedir. Bu problemin ortadan kaldırılması ve internetin yardımcı ders aracı olarak daha çok ve daha verimli kullanılması imkanı arttırabilir.

Özellikle genç ve çocuk kullanıcılar tarafından çok yoğun bir biçimde internet erişimi sağlanan internet kafe vb. ortamlar sayısız problemleri de beraberinde getirmektedir. Okullar ve öteki eğitim kuruluşları başta olmak üzere, çeşitli kurumların bünyesinde internet odalarının/ internet kafelerin oluşturulması ve öğrenciler başta olmak üzere gençlerin bu ortamlardan yararlandırılması internetin verimli ve amaçlı kullanımının sağlanmasına ve sanal ortamların olumsuz etkilerinin bertaraf edilmesine katkı sağlayabilir.

Ekonomik gelişmişlik düzeyi farklı ülkelerle sosyo-kültürel ve ekonomik düzeyleri farklı nüfus kesimleri arasında ve kadın kullanıcılar ile erkek kullanıcılar arasında internet kullanımı konusunda ciddi bir eşitsizlik yaşanmaktadır. Bu dijital eşitsizliğin ortadan kaldırılması kısa sürede mümkün görünmese de en aza indirilmesi için çeşitli yatırımlar ve düzenlemeler yapılabilir.

İnternet gençliği sosyal değerlerden, sosyal-kültürel ve bilimsel etkinliklerden giderek daha çok uzaklaşmakta ve çok az kitap okumaktadır. İnternetin söz konusu etkinliklerin yerini almasının ve kültür erozyonuna yol açmasının önlenmesi için gençlere yönelik olarak yapılacak rehberlik faaliyetleri ve onların toplumsal değerlere bağlı olarak yetiştirilmeleri yönündeki çabalar her zamankinden daha çok önem kazanmaktadır.

İnternet olgusu sosyal hayatımıza her geçen gün daha fazla nüfuz etmekte ve günlük faaliyetlerimize yön vererek alışkanlıklarımızı değiştirmektedir. Bu gelişmeler ise çok sayıda problemi beraberinde getirmektedir. Bu problemlerin tam olarak tespiti ve çözüm yollarının geliştirilebilmesi için internetin aile, gençlik, çocuk, eğitim, sosyal ilişkiler vb. üzerindeki etkileri ile internet kullanımında

kadın-erkek, okuyan-okumayan ve internet erişiminin sağlandığı mekanlar arasındaki farklılaşma konularında detaylı bilimsel araştırmalar yapılması çok zengin bir malzeme sağlayabilir.

İnternet gençliği, gerek internet kullanımı, gerekse gündelik hayatları ile ilgili alışkanlıklarında giderek daha çok olumsuz ve sağlıklı bir durum sergilemektedir. İnternet kullanan ve internet kafeleri uğrak yeri haline getiren gençlerin hayatlarında, eğitimden günlük hayat ile ilgili alışkanlıklara, beslenmeden sosyal ilişkilere birçok sahada değişik sorunlarla karşılaşmakta olduğu gözlenmektedir. Söz konusu olumsuzluk ve problemlerin giderilebilmesi için ailelere, eğitimcilere ve ilgili toplumsal birimlere oldukça önemli görevler düşmektedir. Bu konudaki problemlerin tespiti, önlenmesi ve çözüm yollarının bulunması konusunda atılması gereken adımların gecikmeden atılmasında büyük yararlar bulunmaktadır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- Artır, F.T., (2006). Sanal Sohbet Neden Tehlikeli, Zaman, 21.12.2006.
- Ayaz, M., (2001). Chat Geyikleri/Kafesteki Şempanzeler, İstanbul: Kora Yay.
- Aytaç, Ö., (2002). Sosyoloji/Bir Giriş Denemesi, Elazığ: Üniversite Kitapevi.
- Bayhan, V., (1997). Üniversite Gençliğinde Anomi ve Yabancılaşma, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yay.
- Bayhan, V; (2002), Genç Kimliği/ Üniversite Gençliğinin Sosyolojik Profili, Malatya: İnönü Üniversitesi Yay.
- Bölükbaş, K. ve Yıldız, M.C., (2005), İnternet Kullanımında Kadın Erkek Eşitsizliği, Dumlupınar Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi, S.12 (Haziran), ss:103-111.
- Çankırılı, A., (2003). Eyvah Çocukum İnternette, Zafer Dergisi, ss:314, <http://www.zaferdergisi.com/article/?makale=803>, 16.06.2004.
- Çelik, P., (2000). Chat'leş ve Güzelleş, Radikal, <http://www.radikal.com.tr/2000/11/16/turkiye/01cha.shtml> 16.11.2000.
- Daşkiran, L; (2005). Sanal Dünyanın Tehditleri, Bilim ve Teknik Dergisi (Mayıs), Sanal Tehdit Eki, ss:2.
- Doğan, İ., (1994). Bir Altkültür Olarak Ankara Yüksel Caddesi Gençliği, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yay.
- Doğan, İ., (2000). Sosyoloji/Kavramlar ve Sorunlar (3.Basım), İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Gümüş, Ç., (2003). İnternet Kafelerin (Dijital Kütüphaneler) Denetlenmesi ve Eğitim Amaçlı Kullanımının Teşviki, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Gürkan, O., (2002). İnternet Kullanım Kılavuzu ve Chat Rehberi, Ankara: Yargı Yay.
- Köknel, Ö., (1997). İnsanı Anlamak (6. Basım), İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Marshall, G., (1999), Sosyoloji Sözlüğü, (Çev.: Osman Akınbay ve D.Kömürcü), Ankara: Bilim ve Sanat Yay.
- Odabaşı, H.F., (2002). İnternet ve Çocuk, İstanbul: Kapital Medya Yay.
- Tezcan, M., (1991). Gençlik Sosyolojisi Yazıları, Ankara: Gündoğan Yay.
- Yıldız, M.C., (2005). Chat (Sanal Sohbet), İnternet ve Toplum (Edi. A.Tarcan), Ankara: Anı Yay., ss:55-88.

- Yıldız, M.C. ve Bölükbaş, K., (2003a). Sanal Sohbet: Chat, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, ss:3, <http://www.e-sosder.com/dergidetay.php?id=39> 05.09.2006
- Yıldız, M.C. ve Bölükbaş, K., (2003b). İnternet Kafeler, Gençlik ve Sosyal Sapma (Bildiri), I.Polis Bilişim Sempozyumu (EGM), Ankara, 21-22 Ekim.